

Kitöltési útmutató

az „Önfoglalkoztatás” című kérdőívhez

2017. II. negyedév

A munkaerő-felméréshez 2017 II. negyedévében „Önfoglalkoztatás” címmel kapcsolódik uniós kiegészítő felvétel.

A megfigyelt sokaság a 15–74 éves, munkával rendelkező népesség.

A kérdőív három kérdésblokkból áll. Az **I.** és a **II. blokk** kérdései azokra a munkával rendelkező személyekre vonatkoznak, akik főmunkájukat egyéni vállalkozóként, önállóként vagy társas vállalkozás tagjaként végzik (továbbiakban vállalkozók), vagyis azokra, akik a Gazdasági aktivitási kérdőív 1. vagy 2. kérdésére 1-es kódot és a 29/h kérdésre 06–11-es kódot jelöltek.

A **III. blokk** kérdései a munkával rendelkező személyekre vonatkoznak (tehát akik a Gazdasági aktivitási kérdőív 1. vagy 2. kérdésére 1-es kódot jelöltek). *Kivételt képeznek* a közfoglalkoztatást kiegészítő átmeneti képzési programban részt vevők (akik a Gazdasági aktivitási kérdőív 3. kérdésére 13-as kódot jelöltek), illetve azok, akik több mint 3 hónapja nem dolgoznak főmunkájukban, és fizetést vagy más juttatást sem kapnak (akik a Gazdasági aktivitási kérdőív 4/B. kérdésére 2-es kódot jelöltek).

A kérdések minden esetben a **főmunkára** vonatkoznak, vagyis amelyről a Gazdasági aktivitási kérdőív 1–10. és 29. kérdéseiben nyilatkozott a válaszoló.

A kérdéseket lehetőleg annak a személynek kell feltenni, akire a kiegészítő kérdőív vonatkozik.

A 4., 5., 6., 7. és 18. kérdéseknél „egyéb” válasz esetén rövid szöveges magyarázatot is kérünk. Korábbi felvételeinkben azt tapasztaltuk, hogy a szöveges magyarázatok alapján az „egyéb” válaszok jelentős része besorolható lett volna valamelyik kevésbé általános válaszkategóriába. Kérjük, hogy csak akkor jelöljék az „egyéb” választ, ha a megkérdezett által adott spontán választ egyetlen konkrét, korábban említett kategóriába sem tudják besorolni.

Az 5., 6., 7., és 18. kérdéseknél valamennyi válaszlehetőséget fel kell olvasni, és a legjellemzőbbet kell jelölni. A válaszok hosszúak, ezért ezekhez a kérdésekhez egy-egy segédletet (válaszkártyákat) készítettünk, amit át lehet adni segítségképpen a válaszadónak.

Kérjük, hogy a „nem tudja” válaszokat ne olvassa fel! A „nem tudja” választ lehetőleg csak akkor jelöljük, ha a megkérdezett helyett más családtag válaszol, aki valóban nem tudja a választ.

Az 1–5. kérdésekkel a vállalkozók gazdasági függőségét kívánjuk feltérképezni, annak mértékét és jellemzőit meghatározni.

1. kérdés Az elmúlt 12 hónapban hány ügyfélnek/megrendelőnek dolgozott?

A kérdés a kikérdezést megelőző 12 hónapra vonatkozik. Ha a válaszoló rövidebb ideje dolgozik vállalkozóként, akkor arra a rövidebb időszakra vonatkozóan válaszolja meg a kérdést.

Az ügyfelek/megrendelők számának meghatározásánál lényegtelen, hogy a munka ellenértéke a kikérdezés időpontjáig ténylegesen elszámolásra került-e. A hangsúly azon van, hogy a vállalkozók esetében a gazdasági függőség meghatározható legyen; vagy közvetlenül a kérdés megválaszolásával, amennyiben a vállalkozó csak egy ügyfélnek/megrendelőnek dolgozott, vagy pedig a következő kérdésre adott válaszával együtt. A kérdés megválaszolásánál azt kell eldönteni,

kitől származik a munka ellenértéke. Például egy biztosítási ügynök, noha sok ügyféllel köt szerződést, a fizetését közvetlenül a biztosítótól kapja, tehát esetében a 2-es kódot kell jelölni („Egynek”).

2. kérdés A elmúlt 12 hónapban a vállalkozás árbevételének döntő többsége (legalább 75%-a) egy ügyféltől/megrendelőtől származott?

Az egy ügyfél/megrendelő számára az elmúlt 12 hónapban végzett munkákért kapott (vagy járó) összes jövedelmet egyszerre kell figyelembe venni, a megrendelések számától függetlenül. Például lehet, hogy egy ügyfél számára teljesített egyetlen megrendelésből származó árbevétel meghaladta az éves jövedelem 75%-át, míg egy másik ügyfél/megrendelő számára végzett jó néhány megrendelés is csak 25%-ot tett ki.

3. kérdés Ön határozza meg munkaidejének kezdetét és végét?

4. kérdés Ki (vagy mi) határozza meg munkaidejének kezdetét és végét?

A 3–4. kérdés annak eldöntésére szolgál, hogy a vállalkozó gazdaságilag függ-e valamelyik ügyfelétől/megrendelőjétől munkaidejét, munkabeosztását illetően. Sem a 3., sem pedig a 4. kérdésnél nincs lehetőség olyan válasz megadására, amely nem egyértelműsíti a helyzetet. Ha spontán válaszként azt kapjuk, hogy „részben maga határozza meg, részben az ügyfél/megrendelő”, akkor kérjük meg a válaszolót, hogy annak alapján döntsön, hogy elutasíthatja-e ügyfele/megrendelője munkaidő kezdésre és befejezésre vonatkozó kikötését anélkül, hogy az a köztük fennálló szerződést érintené.

2-es kód, azaz „más határozza meg” válasz adható például akkor, ha döntően az időjárás (pl. mezőgazdasági vállalkozóknál), vagy a családi kötıtségek befolyásolják a munkakezdést és befejezést.

5. kérdés Most gondoljon vissza arra, amikor jelenlegi vállalkozásában dolgozni kezdett. Az alábbiak közül melyik volt a legfőbb ok, amiért önálló, vállalkozó lett?

A kérdés megválaszolását válaszkártya segítségével kérjük. Az 5-ös válaszkategória (Meglévő családi vállalkozásba lépett, vagy azt folytatta) csak a már létező vállalkozáshoz való csatlakozást jelenti. Új családi vállalkozás indítását nem itt kell jelölni.

A kérdés – szokatlan módon – két „egyéb” válaszkategóriát is tartalmaz. 6-ot kell kódolni, ha valamiféle kényszer hatására vált vállalkozóvá a válaszoló, 8-at pedig akkor, ha önszántából akart – a felsoroltakon kívül – egyéb okból vállalkozó lenni.

6. A következőkben olyan nehézségeket sorolok fel, amelyekkel egy önálló, vállalkozó szembesülhet. Az alábbiak közül az Ön számára melyik okozott leginkább problémát az elmúlt 12 hónapban (ha volt ilyen)?

A kérdés megválaszolását válaszkártya segítségével kérjük. A kérdés a kikérdezést megelőző 12 hónap nehézségeire vonatkozik. Ha a válaszoló rövidebb ideje dolgozik a vállalkozásában, akkor arra a rövidebb időre vonatkozóan adja meg válaszát.

7. Mi a fő oka annak, hogy Önnek nincsenek alkalmazottai?

A kérdés megválaszolását válaszkártya segítségével kérjük.

2-es kód (Nincs elég munka) választandó abban az esetben is, ha túl költséges lenne egy alkalmazotti bér kitermelése.

5-ös kódba (Túl költséges, magasak a munkaadói terhek) a munkáltató által fizetendő járulékok mellett a szabadság, a betegség, a szülési szabadság idejére fizetendő munkáltatói terhek is beletartoznak.

Ha a válaszadó azt feleli, hogy túl költséges alkalmazni valakit, rá kell kérdezni, hogy azért költséges-e, mert nincs elég munka, hogy bért fizessen (ekkor 2-es kódot kell jelölni), vagy azért, mert magasak a munkáltatói terhek (5-ös kód). Ha nem tudja egyértelműen eldönteni, akkor a 2-es kódot kell jelölni.

9. kérdés Szokott-e együtt dolgozni más vállalkozókkal, akikkel közösen vállalnak el egy munkát, megbízást?

A kérdés arra irányul, hogy a vállalkozó gazdasági, üzleti kapcsolatait egyenrangú partneri együttműködések jellemzik-e, azok formális vagy informális voltától függetlenül. Például a lakások, házak felújítását végző vízvezeték-szerelő vállalkozó más vállalkozókkal (villanyszerelővel, burkolóval stb.) együtt végzi a munkát ún. hálózatban, egyenrangú partnerként.

15–17. és 19. kérdés A foglalkozási viszony változtatásának szándéka

A négy kérdés **nagyon általánosan** kérdez rá arra, hogy a munkavállalók szeretnék-e más foglalkozási viszonyban dolgozni, mint amilyenben jelenleg végzik főmunkájukat; a vállalkozók alkalmazottként, az alkalmazottak vállalkozóként, illetve a segítő családtagok vagy vállalkozóként, vagy pedig alkalmazottként.

18. kérdés Mi a fő oka annak, hogy bár szeretne, mégsem válik önállóvá, vállalkozóvá?

A kérdés megválaszolását válaszkártya segítségével kérjük.

Az 1-es kódba (A pénzügyi bizonytalanság) beleértendő az is, mint fő ok, hogy nincs rendszeres jövedelem, mert a bevétel nagysága, rendszeressége a piactól, a személy rátermettségétől stb. függ.

„A szociális védelem kevésbé érvényesül” válasz (4-es kód) jelentheti a fizetett szabadság, a szülési szabadság hiányát, a betegség miatt jövedelem kiesést stb.

* * * * *

A felvétel során szerzett tapasztalatokról, a felmerült problémákról egy elektronikus véleménykérdőív kitöltésére kérjük fel Önöket. Ezt az értékelő kérdőívet legkésőbb **2017. július 9-ig** kell kitölteni. A kérdőív július 2-től lesz elérhető.

Fontos, hogy a kérdőív végén töltsék ki az összeírói azonosítójukat, ugyanis ez alapján tudjuk beazonosítani Önöket. A kérdőív kitöltése feltétele a teljesítésigazolásnak.

KÖSZÖNJÜK FIGYELMÉT, ÉS JÓ MUNKÁT KÍVÁNUNK!